

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економіка та організація торгівлі»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Освітня програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Тривалість викладання	4-й семестр (7 та 8 чверті)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	2 години на тиждень
практичні заняття:	1 година на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
Кафедра, що викладає

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2789>
Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Викладачі:

Вагонова Олександра Григорівна (*лекції*)
професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри ПЕППУ

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/vagonova/index.php>

E-mail:

voh@nmu.one

Нестерова Людмила Григорівна (*практичні заняття*)
асистент кафедри ПЕППУ

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/nesterova/nesterova.php>

E-mail:

nesterova.l.h@nmu.one

1. Анотація до курсу

Начальний курс орієнтований на формування базового комплексу спеціалізованих знань, необхідних для прийняття обґрунтованих рішень щодо організації та ведення господарської діяльності суб'єктами торговельного бізнесу. Насамперед, йдеться про формування організаційних моделей в системі торгівлі та їх нормативно-правове забезпечення; організацію діяльності підприємств оптової та роздрібною торгівлі; організацію визначення характеристик товарів і послуг у торговельній діяльності; економічне підґрунтя управління товарооборотом, товарними запасами і товарним забезпеченням торговельних підприємств; організацію формування та функціонування основних засобів торговельних підприємств; формування персоналу та організацію оплати праці в торговельній діяльності;

формування витрат та показників результативності господарської діяльності торговельних підприємств.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення, набуття та систематизація знань з економіки та організації торгівлі в сучасних умовах господарювання, вироблення вмінь і навичок їх використання у практичній діяльності.

Завдання курсу:

- формування комплексу знань з економіки та організації торговельної діяльності в умовах сучасного бізнес-середовища;
- набуття компетентностей прийняття рішень з організації та ведення господарської діяльності суб'єктів торговельного бізнесу.

3. Результати навчання (дисциплінарні)

- організовувати проведення оцінювання товарів і послуг у торговельній діяльності за допомогою сучасних методів;
- використовувати знання щодо нормативно-правового забезпечення господарської діяльності торговельних структур;
- застосовувати знання для вирішення завдань з організації торговельного підприємництва як виду економічної діяльності;
- використовувати знання щодо організації діяльності оптових торговельних структур;
- застосовувати знання щодо організації діяльності роздрібних торговельних структур.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
ЛЕКЦІЇ	60
1. Організаційні моделі в системі торгівлі. 1.1. Організація торгівлі: сутність та значення. 1.2. Товарорух і товаропостачання: поняття та сутність. 1.3. Форми і принципи товаропостачання. 1.4. Транспортно-експедиційні операції у торгівлі 1.5. Державне регулювання діяльності торгових підприємств	
2. Організаційні основи діяльності підприємств оптової торгівлі. 2.1. Призначення, функції і класифікація товарних складів оптової торгівлі. 2.2. Товарні запаси торговельних підприємств, їхнє призначення та класифікація. 2.3. Організація оптових закупівель товарів та їх документальне оформлення. 2.4. Зміст, принципи організації торгово-технологічного процесу складу та фактори, які впливають на його побудову	

Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
3. Організація діяльності підприємств роздрібної торгівлі 3.1. Організація та розвиток роздрібної торгівлі. 3.2. Функціональні приміщення магазинів, їх планування і взаємозв'язок. 3.3. Торгово-технологічний процес магазину. 3.4. Формування товарного асортименту та його оптимізація. 3.5. Формування системи торговельного обслуговування покупців.	
4. Організація визначення характеристик товарів і послуг у торговельній діяльності. 4.1. Поняття та терміни товарознавчих експертиз. 4.2. Основні експертні методи. 4.3. Інформаційні засоби експертизи товарів. 4.4. Організація проведення товарознавчої експертизи	
<i>Тестова контрольна робота №1 (теми 1,2,3 та 4)</i>	30
5. Економічні основи управління товарооборотом, товарними запасами і товарним забезпеченням торговельних підприємств. 5.1. Особливості оптового, роздрібного та торгово-посередницького товарообороту. 5.2. Зв'язок товарообороту з показниками економічної діяльності торговельного підприємства. 5.3. Планування товарообороту. 5.4. Забезпеченість торговельного підприємства товарними ресурсами.	
6. Основні засоби торговельних підприємств. 6.1. Сутність та особливості структури основних засобів торговельних підприємств. 6.2. Організація обліку та оцінка основних засобів. 6.3. Знос основних засобів та амортизація. 6.4. Показники наявності, стану та ефективності використання основних засобів торговельних підприємств.	
7. Персонал та організація оплати праці в торгівлі. 7.1. Персонал торговельного підприємства та його структура. 7.2. Показники чисельності персоналу та продуктивності праці. 7.3. Склад та структура заробітної плати персоналу торговельних підприємств. 7.4. Особливості організації оплати праці в торгівлі	
8. Витрати і фінансові результати діяльності торговельних підприємств 8.1. Сутність та класифікація витрат торговельних підприємств. 8.2. Доходи торговельного підприємства. 8.3. Формування фінансово-економічних показників. 8.4. Ефективність діяльності торговельних підприємств.	
<i>Тестова контрольна робота №2 (теми 5-8)</i>	30
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	40

Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
1. Визначення потреби в товарах при організації процесів товаропостачання.	
<i>Захист індивідуального завдання №1</i>	5
2. Визначення площ та техніко-економічних характеристик складських приміщень.	
<i>Захист індивідуального завдання №2</i>	5
3. Оптимізація товарного асортименту в роздрібній торгівлі.	
<i>Захист індивідуального завдання №3</i>	5
4. Застосування експертних методів при визначенні характеристик товарів.	
<i>Захист індивідуального завдання №4</i>	5
5. Визначення забезпеченості торговельного підприємства товарними ресурсами.	
<i>Захист індивідуального завдання №5</i>	5
6. Визначення амортизаційних відрахувань, показників наявності, стану та ефективності використання основних засобів на торговельному підприємстві.	
<i>Захист індивідуального завдання №6</i>	5
7. Планування персоналу на торговельному підприємстві та визначення показників продуктивності праці	
<i>Захист індивідуального завдання №7</i>	5
8. Визначення та аналіз результатів господарської діяльності торговельного підприємства	
<i>Захист індивідуального завдання №8</i>	5

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@npu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань на лекційних та практичних заняттях за умови, якщо здобута середня оцінка становитиме не менше 60 балів. Під час поточного контролю лекційна частина оцінюється в спосіб складання двох тестових завдань на тижнях контрольних заходів. Практична частина оцінюється якістю виконання індивідуальних завдань. Кожне завдання поточного контролю за лекційною та практичною частинами оцінюється за 100-бальною шкалою з подальшим усередненням їх значення.

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю:

У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться підсумкове оцінювання під час сесії – екзаменаційний тест. Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

<i>Рівень, рейтингова шкала</i>	<i>Теоретична підготовка</i>	<i>Практичні уміння і навички</i>
Високий, 100-90, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній 89-74 дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 73-60,	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними,	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність

задовільно, посередньо	може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 59-0, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	Студент знає умовні позначення та вмє розрізнати основні величини, вмє розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://cutt.ly/IBesJEc>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8 Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Балджи М. Д., Однолько В. О. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 344 с. <https://doi.org/10.33987/978-617-7901-37-1> URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12924>
2. Бозуленко О. Я. Організація торгівлі : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 240 с. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/content/download/nayka/monography/bozulenko_2021.pdf
3. Внутрішня торгівля України: монографія / А.А. Мазаракі, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко та ін.. К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. 864 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/508cf1120fbd640bbc5337b81b163898.pdf>
4. Експертиза товарів: навчальний посібник / А. А.Дубініна, І. О. Дудла, М. Р. Мардар та ін. Х.: ХДУХТ, 2017. 685 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/8129>
5. Лялюк А. М. Економіка та організація торгівлі: конспект лекцій Луцьк : Вид-во КП ІА «Волиньенергософт», 2020. 96 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23299/1/EOT_kl.pdf

Додаткові

1. 1. Антонюк Я. М., Шиндировський І. М. Тенденції розвитку ритейлу в Україні. Підприємництво і торгівля, № 24, 2019, С. 22-30. <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2019-24-03>
2. Андрішина О.О., Шаповал В.А. Роздрібна торгівля в умовах цифровізації суспільства. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2022. №2 (78). С. 92-103. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/78.092>
3. Вагонова О., Чернобаєв В., Нестерова Л. Удосконалення підходів проведення товарознавчої експертизи на прикладі оцінки предметів антикваріату та колекціонування. Економічний простір. №180, 2022. С. 9-15. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/180-1>
4. Тимошенко Л.В., Ус С.А., Бальнов М.О. Обґрунтування методичних підходів до прогнозування обсягів продажу продукції з сезонними коливаннями її реалізації Ефективна економіка. 2015. №3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3886>

5. Пашкуда Т., Афенді А. Напрями розвитку торгівлі в Україні в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-73> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1759/1695>

Інформаційні ресурси

- 1 Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- 2 Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
- 3 Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
- 4 Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
- 5 Закон України «Про підприємництво» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
- 6 Закон України «Про торгово-промислові палати» від 2 грудня 1997 року № 671/97-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671/97-%D0%B2%D1%80#Text>
- 7 Закон України «Про інформацію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
- 8 Закон України «Про оплату праці» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
- 9 Закон України «Про стандартизацію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>
- 10 Національний стандарт України ДСТУ 4303:2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять» / Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 05.07.2004 р. № 130 URL: <https://www.victoriya.ua/wp-content/uploads/2022/04/rozdribna-ta-optova-torhivlia-dstu-4303-2004.pdf>
- 11 Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування населення на ринку споживчих товарів / Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 р. № 833 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF#Text>
- 12 Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. Чинний від 01.01.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
- 13 Закон України «Про захист прав споживачів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
- 14 Закон України «Про захист економічної конкуренції» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
- 15 Закон України «Про споживчу кооперацію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-12#Text>
- 16 Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97->

[%D0%B2%D1%80#Text](#)

17 Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>

18 Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 № 833 «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF#Text>

19 Про внесення змін до Закону України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2809-15#Text>

20 IP офіс. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) . URL: <https://nipo.gov.ua/>

21 Дія. Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua>